

หัวข้อวิทยานิพนธ์	หลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยและมาตรฐานการพิสูจน์ ในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ชื่อผู้เขียน	ศุภภรณ์ พฤษชัยกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

ความแตกต่างระหว่างการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 กับการดำเนินคดีอาญาทั่วไป ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของศาลในการค้นหาความจริงนั้น ส่งผลให้นักนิติศาสตร์ส่วนหนึ่งเห็นว่า การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น เป็นการดำเนินคดีอาญาในระบบไต่สวน (inquisitorial system) ที่จะไม่นำหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย (in dubio pro reo) มาใช้บังคับ

ซึ่งจากการศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างการดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวน และการดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา ตลอดจนเนื้อหาของมาตรฐานการพิสูจน์ในคดีอาญาและหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย (in dubio pro reo) แล้ว พบว่าการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 นั้น เป็นการดำเนินคดีอาญาในระบบกล่าวหา เนื่องจากเป็นการดำเนินคดีอาญาที่มีการแยก “หน้าที่สอบสวนฟ้องร้อง” และ “หน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี” ออกจากกัน เพียงแต่ระบบการค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น จะใช้ระบบตรวจสอบข้อเท็จจริง (examination) เหมือนกับการดำเนินคดีอาญาของประเทศในระบบซีวิลลอว์ ส่งผลให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องมีบทบาทในการค้นหาความจริงในลักษณะกระตือรือร้น (active) และเนื่องจากการดำเนินคดีอาญาในปัจจุบันทั่วโลก จำเลยในคดีอาญาจะต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ตามหลัก presumption of innocence ส่งผลให้ในคดีอาญาหากศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลย ศาลจะต้องรับฟังพยานหลักฐานในข้อหาข้อสันนิษฐานดังกล่าว ซึ่งทำให้มาตรฐานการพิสูจน์ในคดีอาญาอยู่ในระดับปราศจากข้อสงสัยตามสมควร (proof beyond reasonable doubt) ดังนั้น หากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. และนายจำเลย ร่วมกัน

ค้นหาความจริงแล้ว พยานหลักฐานที่ปรากฏต่อศาลยังมีข้อสงสัยตามสมควรอยู่ว่า มีการกระทำความผิดจริงหรือไม่ หรือจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ เช่นนี้ ศาลจะต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย ซึ่งเป็นหลักสากล

แม้ว่าในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 มิได้มีบทบัญญัติให้มีการนำหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยมาใช้บังคับเหมือนเช่น การดำเนินคดีอาญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 วรรคสอง แต่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 มาตรา 18 วรรคสอง ได้บัญญัติให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาบังคับใช้โดยอนุโลม โดยการตีความเกี่ยวกับเรื่องของการนำหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยมาใช้บังคับในการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือไม่นั้น ควรตีความตามหลักกฎหมายดังกล่าว ซึ่งการนำหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยมาใช้บังคับในการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิได้ขัดหรือแย้งกับรูปแบบขั้นตอนกระบวนการในการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 แต่อย่างใด

Thesis Title	The Principle of In Dubio Pro Reo and the Standard of Proof in Criminal Case for Persons Holding Political Positions
Author	Supaporn Puckchaikul
Thesis Advisor	Professor Dr. Udom Rataumarit
Department	Law
Academic Year	2013

ABSTRACT

Due to differences of judicial examination role between criminal procedure for persons holding political positions under the Organic Law under Criminal Procedure for Persons Holding Political Positions B.E. 2542 and general procedure under Criminal Procedure Code, the former is criticized as non-applied in dubio pro reo inquisitional system.

Owing to studying these differences, standard of proof and the principle of in dubio pro reo, criminal procedure for persons holding political positions under the Organic Law under Criminal Procedure for Persons Holding Political Positions B.E. 2542 is considered as accusatorial system. Although duty of inquiry and prosecution and duty of trial are separated, inquisitional system in case of criminal procedure for persons holding political positions is examination nature as criminal procedure in civil law; as a result, inquisitional role of the Court shall be active and, generally, a defendant shall be presumed as innocent (the principle of Presumption of Innocent); therefore, in case of punishment, evidence shall be proved beyond that presumption under the principle of prove beyond reasonable doubt. Hence, in case of co-examination between Supreme Court of Justice's Criminal Division for Persons Holding Political Positions, the Attorney-General or National Counter Corruption Commission and defendant's lawyer, when there is some reasonable doubt to the Court whether offence is committed or defendant committed, general in dubio pro reo shall be introduced

In contrast with the section 227 paragraph 2 under general criminal procedure, in dubio pro reo is not provided under the Organic Law under Criminal Procedure for Persons Holding Political Positions B.E. 2542. However, criminal procedure shall be applied mutatis mutandis to the organic act as provided in the section 18 paragraph 2. This is reason that in dubio pro reo shall be applied to this case; moreover, the principle is not contrary to the Act.